

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

กระบวนการรื้อฟื้นสำนักทางประวัติศาสตร์
และการจัดตั้งวัฒนธรรมไทยลื้อชุมชนเชียงคำ
จังหวัดพะเยา ช่วงทศวรรษ 2520-2550

ผู้เขียน

นายณกานต์ อนุกุลวรรณะ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศ. สรัสวดี อ๋องสกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ดร. ม.ร.ว. รุจยา อภากร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการรื้อฟื้นสำนักทางประวัติศาสตร์และการจัดตั้งทางวัฒนธรรมของชาวไทยลื้อ ชุมชนเชียงคำ จังหวัดพะเยา ช่วงทศวรรษ 2520-2550 ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมของชาวไทยลื้อเชียงคำ ที่สามารถสร้างตัวตนและพื้นที่ทางวัฒนธรรมขึ้นมา ผ่านการรื้อฟื้นสำนักทางประวัติศาสตร์และการจัดตั้งทางวัฒนธรรม

ผลการศึกษาพบว่า ผลพวงของการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจของเมืองเชียงคำ ส่งผลต่อกระบวนการรื้อฟื้นสำนักทางประวัติศาสตร์ของชาวไทยลื้อเชียงคำ ผนวกกับบริบทของสังคมไทย ได้เริ่มเปิดพื้นที่ให้แก่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตลอดจนนักวิชาการภายนอกเข้ามาศึกษาเรื่องราวของชาวไทยลื้อ ได้มีอิทธิพลต่อปัญญาชนและนักวิชาการท้องถิ่น จนนำมาสู่การขยายแนวคิดและวิธีการในการฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาวลื้อไปสู่คนกลุ่มต่างๆ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนและกลุ่มนักการเมือง ทำให้สำนักความเป็นลื้อกลับมามีความสำคัญต่อชุมชน

ความเป็นลือเชื่องคำเริ่มโดดเด่นมากขึ้นผ่าน “งานสืบสานตำนานไทลื้อ” ทำให้ความเป็นลือเชื่องคำมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น การแสดงตัวตนของชาวไทยลือเชื่องคำ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็น “ลือใหม่” ที่ไม่ใช่ลือในอดีตอีกต่อไปแล้ว หากแต่เป็นชาวไทยลือเชื่องคำในบริบทใหม่ ในการนำเสนอตัวตนผ่านการจัดงานเทศกาล จึงนำมาสู่การจัดตั้งทางวัฒนธรรม ที่อาศัยรากเดิมทางวัฒนธรรมของชาวไทยลือผ่านการนำเสนอตัวตนออกสู่พื้นที่สาธารณะ ซึ่งวัฒนธรรมที่นำเสนอออกไปนั้น ไม่ได้ตอบสนองวิถีชีวิตจริงของชาวไทยลือ หากแต่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อการสร้างพื้นที่และแสดงความเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

ภายใต้การรื้อฟื้นวัฒนธรรมผ่านการจัดงาน “สืบสานตำนานไทลื้อ” ที่ถูกผลิตซ้ำมากกว่า 10 ครั้ง ได้ขยายฐานของความเป็นชาติพันธุ์ออกไปสู่ระดับท้องถิ่นและระดับสากล ผลจากการรื้อฟื้นวัฒนธรรมดังกล่าว ทำให้ความเป็นลือกลับกลายเป็นทรัพยากรสำคัญ ที่ทำให้คนหลายกลุ่มเข้ามามีบทบาทในการจัดการวัฒนธรรมไทยลือ ผ่านการแสวงหาผลประโยชน์ ช่วงชิง ต่อรอง แลกเปลี่ยน จนนำมาสู่การจัดการความสมดุลในการจัดการวัฒนธรรม เพื่อจะจรรโลงวัฒนธรรมไทยลือให้ดำรงอยู่สืบไป

Thesis Title	The Activation of Memories and Cultural Reconsolidation of Chiangkham Thai-Lue Community, Phayao Province from 1977 to 2007	
Author	Mr. Nakan Anukunwathaka	
Degree	Master of Arts (History)	
Thesis Advisory Committee	Prof. Sarassawadee Ongsakul	Advisor
	Dr. M.R. Rujaya Abhakorn	Co-advisor

Abstract

This thesis aims to study the activation of memories and cultural reconsolidation of Chiangkham Thai-Lue community in Phayao province from 1977 to 2007 which is a cultural movement of Chiangkham Thai-Lues to construct their identities and cultural space through restoring historical consciousness and cultural consolidation.

The study reveals that the impacts from national development, Chiangkham economic change, and the changing Thai social context lead to the restoration of Chiangkham Thai-Lues' historical consciousness. As Thai social context permitted the study of local history, The outside scholars thus have come to study Thai-Lues. This greatly affected the local scholars who disseminated concepts and means to restoring Lues' culture to various groups of people. Moreover, the support from the locals and politicians made Lue consciousness regained its important to the community.

The Chiangkham Lue-ness have become noticeable through “the Thai-Lue festival” arrangement which made Chiangkham Lue-ness important and more widely recognized. The presentation of Chiangkham Thai-Lues’ identity reflects the new Lue-ness which is different from the former. The new Lue-ness presenting through the festival does not meet with the Lue’s real way of life as the presentation purpose is to construct the space for the Lue and show ethnic culture to the public.

Under this cultural restoration process through the arrangement of “the Thai-Lue festival” reproducing over 10 times, the perception of Lue ethnicity have been circulated to the local and international arena. This restoration of culture make Lue-ness become valuable asset. Various groups of people thus try to involve in Thai-Lue cultural management in many ways to reap as much benefit. The negotiation of interest leads to the balancing of cultural management for maintaining Thai-Lue culture.